

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

í t é l e t e

Az ügy száma: Gfv.VI.30.220/2022/4.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Gáspár Mónika előadó bíró

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin

A felperes: felperes1

A felperes képviselője: Dr. Muszka Sándor Ügyvédi Iroda cím1

Az I. rendű alperes: alperes1

Az I. rendű alperes képviselője: dr. Kandi Erzsébet ügyvéd cím2

A II. rendű alperes: alperes3 cím3

A II. rendű alperes képviselője: dr. Herczegné dr. Korona Marianna ügyvéd cím4

A III. rendű alperes: alperes2

A III. rendű alperes képviselője: dr. Gaál Zsolt ügyvéd cím5

A per tárgya: vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kárt jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.240/2021/16. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Debreceni Törvényszék 11.G.40.130/2020/70. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 38.100 (harmincnyolcezer-száz) forint felülvizsgálati eljárási költséget és az államnak – felhívásra – 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A C.i Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: adós) ellen a Debreceni Törvényszék előtt 2012. október 29-én előterjesztett kérelem alapján felszámolási eljárás indult. Az adós 2013. február 27-i kezdő időponttal felszámolás alá került.

[2] A felszámolás kezdő időpontjában az adósnak nem volt a cégjegyzékbe bejegyzett képviselője; vezető tisztségviselője a felszámolást megelőző három évben, 2010. február 17-e és 2012. április 2-a között a II. rendű és a III. rendű alperes, 2012. április 2-a és 2012. december 10-e között pedig az I. rendű alperes volt.

[3] A felszámolás elrendelését követően az I. rendű alperes a felszámolóval felvette a kapcsolatot, tájékoztatta ügyvezetői tisztségének, illetve munkaviszonyának megszűnéséről és kisebb értékű tárgyi eszközöket adott át részére, iratanyagot azonban nem, mivel tisztsége megszűnésével adósi iratok nem maradtak nála. A III. rendű alperes az iratanyag egy részét (munkaügyi, szervezeti, beszámolási iratok) átadta a felszámolónak. A II. rendű alperes pedig arról tájékoztatta a felszámolót, hogy iratokkal nem rendelkezik, vezető tisztségviselői jogviszonya megszűnt, ezért iratátadási kötelezettség nem terheli.

[4] A felperes az adós felszámolási eljárásban hitelező, bejelentett követelését – ami a 2012. április 26-a és 2012. szeptember 13-a között kiállított számlái szerint az általa leszállított műanyagipari alapanyagok ellenértékét jelentette – 130.363.173 forint összegben a felszámoló nyilvántartásba vette. Az adós és a felperes között korábban, 2012. július 24-én megállapodás jött létre a 2012. január 24-e és 2012. július 19-e között kiállított felperesi számlák és szállítólevél alapján fennálló tartozás rendezésére.

[5] A Citibank Europe plc. Magyarországi Fióktelepe feljelentése alapján 2013. március 18-án a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-alföldi Bűnügyi Igazgatósága nyomozást rendelt el veszteséges üzlettel, a hitelezői kielégítésének meghíúsításával elkövetett bűncselekmény büntetnének, különösen nagy kárt okozó csalás büntetnének gyanúja miatt. A nyomozóhatóság a 2016. március 17-én meghozott 63.015/446-156/2013.bü számú határozatával a nyomozást megszüntette. Határozata szerint az adós gazdálkodása kapcsán, valótlan adatszolgáltatással a hitelintézet megtévesztése a Cs. S. s.r.l. (a továbbiakban: Cs. s.r.l.) romániai székhelyű társasággal fennálló valós üzleti kapcsolat hiányában merült fel, de annak a hitelfolyósítás szempontjából nem volt jelentősége.

A felperes keresete és az alperesek védekezése

[6] A felperes a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 33/A. §-ára alapított, módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperesek az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el, és ezáltal az adós vagyona 736.501.000 forinttal csökkent. Másodlagosan abban kérte az alperesek vezetői felelősségének előzőek miatt egyetemleges megállapítását, hogy a felperes hitelezői követelésének kielégítését 130.363.173 forint összegben meghíúsították.

[7] Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

[8] Az elsőfokú bíróság megismételt eljárásban hozott ítéletével a felperes keresetét elutasította.

[9] Határozatának indokolása szerint a könyvszakértői bizonyítás eredményeként megállapítható volt az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének folyamatos fennállása 2008. és 2011. között. A felperes részéről a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet kezdő időpontjaként megjelölt 2010. december 31-i időpont bizonyítottként volt elfogadható. Állításával ellentétben azonban a Cstv. 33/A. §-ának (3) bekezdése szerinti vélelem egyik alperes esetében sem volt alkalmazható, a felperes az így előálló bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget. Az I. rendű alperes ügyvezetése alatt az adós követeléseiből közel 270.000 euró kiegyenlítésre került, emellett az I. rendű alperes fizetési átütemezéssel, hitelfinanszírozással igyekezett fenntartani az adós működőképességét, továbbá külső pénzügyi-gazdasági szolgáltatást vett igénybe az adós tényleges vagyoni helyzetének megismerése érdekében. A Cs. s.r.l. céggel kapcsolatos ügylet az I. rendű alperes ügyvezetői időszakát megelőzően történt, azzal összefüggésben – a szakértői vélemény alapján – vagyonsökkenést nem lehetett megállapítani.

[10] A II. és III. rendű alperesek tekintetében a Cs. s.r.l. céggel kötött ügylet kapcsán állított és egyéb vagyonsökkenés, valamint az okozati összefüggés hiánya egyaránt kizárta a felelősségük megállapítását. Az a körülmény, hogy a román cég az adóssal megkötött ügyletet a KKI-VIES uniós rendszerben nem jelentette le, önmagában – tényleges árumozgás bizonyítottsága hiányában – vagyonsökkenést nem eredményezett. Az adós mérlegadatai alapján sem volt megállapítható a vagyonsökkenés, mivel a 2009., 2010. és 2011. évi mérlegadatok szerint az adós aktív vagyona nőtt. A könyvelés szabálytalansága, a főkönyvi kivonatok össze nem egyeztetetősége a vevői-szállítói analitikákkal és a valósággal, továbbá a beszámoló adatainak esetleges hiteltelensége önmagában a vagyonsökkenést vagy az oksági kapcsolat fennállását nem bizonyították, mivel az összehasonlító, viszonyítási adatot képező 2011. évi beszámoló hitelességéhez is kétség fűződik a szakvélemény megállapítása alapján.

[11] A felperes fellebbezése folytán eljáró ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és megállapította, hogy a II. és III. rendű alperesek az adós vezető tisztségviselőiként a társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkezését követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el, és ezáltal a felperes 130.363.173 forint összegű hitelezői követelésének teljes mértékben történő kielégítését megghiúsították, amelyért a felelősségük egyetemleges. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[12] A jogerős ítélet indokolása elsőként azt tartalmazta, hogy a megismételt eljárásban lefolytatott szakértői bizonyítás alapján megállapítható volt az adósnál a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet legkésőbb 2010. december 31-i bekövetkezése. A Cstv. 33/A. § (3) bekezdése szerinti vélelem kapcsán helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az I. rendű alperes tekintetében a vélelmet nem lehetett alkalmazni. A 2011. évi beszámoló letétbe helyezésével összefüggésben az I. rendű alperes terhére nem volt mulasztás megállapítható, mivel a beszámoló letétbe helyezése, illetve közzététele – nem vitásan – megtörtént, másrészt a beszámoló elfogadására még a vezető tisztségviselői jogviszonya keletkezését megelőzően került sor, így annak tartalmáért felelősség nem terhelhette. A 2012. évi beszámoló letétbe helyezésének elmulasztása sem volt terhén értékelhető, mert határidejét megelőzte az ügyvezetői megbízatása megszűnésének időpontja és a felszámolás kezdő időpontja is. Kitért arra is az ítélet, hogy a Cstv. 31. § (1) bekezdésének a)-d) pontjaiban előírt kötelezettségek teljesítése a cégjegyzékbe bejegyzett vezető tisztségviselőt terhelte, hiszen a Cstv. a 2014. március 15-i módosítását megelőzően is több olyan kötelezettséget írt elő a

vezető tisztségviselő számára, amelynek teljesítése feltételezte a képviseleti jog cégjegyzékben való feltüntetését (tevékenységet záró beszámoló és a záró adóbevallás elkészítése, azoknak a felszámoló, illetve az adóhatóság részére történő átadása; környezetvédelmi nyilatkozat megtétele). A nem bejegyzett (törölt) vezető a Cstv. 31. § (1) bekezdésének a)-d) pontjaiban előírt kötelezettségeket egyebekben teljeskörűen nem is tudná teljesíteni, ami esetében mindenképpen a vélelem alkalmazásához kellene vezessen.

[13] Az I. rendű alperes felelőssége megállapításához így szükséges bizonyítási kötelezettségének a felperes nem tett eleget. A vagyonsökkenésre alapított kereset tekintetében a vagyonsökkenés bekövetkezését sem lehetett megállapítani, a szerzett szakértői vélemény szerint ugyanis az adós 2011. évi beszámolója nem valós adatokat tartalmazott, ezért az abban szereplő adatokat a vagyonsökkenés vizsgálata során nem lehetett figyelembe venni. Annak következtében pedig, hogy a perben rendelkezésre állt adatokból megalapozottan nem lehetett megállapítani, hogy az I. rendű alperes vezető tisztségviselői jogviszonyának kezdetekor az adós milyen mértékű és összetételű vagyonnal rendelkezett, azokból azt sem lehetett megalapozottan megállapítani, hogy ez a vagyon az I. rendű alperes vezető tisztségviselői jogviszonyának fennállása alatt hogyan változott. Hitelezői igénye kielégítésének megghiúsulását okiratokkal ugyan bizonyította a felperes, az erre alapított keresetét azonban az okozati összefüggés bizonyításának elmaradása megalapozatlanná tette.

[14] Kiemelte a másodfokú bíróság, hogy az I. rendű alperes részéről a G.40.163/2016/6. számú irat mellékleteként csatolt, 2012. szeptember 3-án keltezett taggyűlési jegyzőkönyv, valamint a 63.015/446-58/2013.Bü számú eljárásban 2015. február 11-én megtartott tanúkénti kihallgatásáról készült jegyzőkönyv adataiból azt lehetett megállapítani, hogy a könyvelési anyag átadás-átvétele az I. rendű alperes többszöri kérése ellenére nem történt meg, ami nyilvánvalóan akadályozta őt abban, hogy objektív módon felmérje az adós gazdasági-pénzügyi helyzetét és annak megfelelő intézkedéseket hozzon. Az I. rendű alperes ennek ellenére igyekezett megismerni az adós tényleges gazdasági-pénzügyi helyzetét, annak érdekében külső tanácsadót bízott meg az adós könyvelési anyagának átvizsgálására, rendszeresen tartotta a kapcsolatot a tagokkal, tőlük információkat kért. A Cs. s.r.l. céggel kötött ügylet fiktív jellegéről az I. rendű alperesnek nem volt tudomása, és mivel a román cégtől – igaz rendszertelenül – érkezett befizetés az adóshoz, a követelés behajtása iránti intézkedések megtételének szükségessége sem merült fel egyértelműen a vezetői tisztségének fennállása alatt. Az a tény, hogy megállapodást kötött a felperessel a fennálló tartozás részletekben történő megfizetésére, szintén nem szolgálhatott alapul az I. rendű alperes felelősségének megállapításához, figyelemmel arra, hogy a korábbi ügyvezetőktől kapott hiányos és részben valótlan tartalmú információk, idetartozóan a 2011. évi beszámoló miatt nem lehetett megállapítani, hogy a részletfizetési megállapodás megkötésekor az I. rendű alperesnek már tudnia kellett, hogy az adós nem lesz képes teljesíteni az abban vállalt fizetési kötelezettségét.

[15] Rámutatott az ítéletábra, hogy a korábbi ügyvezetők az adós 2011. évi, részben valótlan adatokat tartalmazó beszámolójának elfogadásával és közzétételével nemcsak az adós hitelezőit, hanem az őket követő, pályázat útján kiválasztott ügyvezetőt, az I. rendű alperest is megtévesztették az adós valós pénzügyi-gazdasági helyzetét illetően. Ez pedig kizárta az I. rendű alperes Cstv. 33/A. §-a szerinti felelősségének a megállapítását.

[16] Megállapíthatónak találta viszont a másodfokú bíróság a II. és III. rendű alperesek vezetői felelősségét. A 2011. évi beszámoló ügyvezetésük alatti elfogadása miatt (2012. március 28.), annak ellenére, hogy azt csak a II. rendű alperes írta alá, felelősségük fennállt a beszámoló tartalmáért, a vonatkozó jogszabályokban előírtaknak való megfeleléséért. A 2011. évi beszámolót nézve önmagában a cash flow kimutatás hiánya még nem alapozta (volna) meg a vélelem alkalmazhatóságát, a beszerzett szakértői vélemény azonban feltárta, a 2011. évi beszámoló valótlan adatokat tartalmazott, ami azt eredményezte, hogy az adós mérlegében 208.675.000 forint veszteség helyett 673.000 forint nyereség került kimutatásra. Mivel aggálytalan szakértői vélemény állapította meg, hogy a közzétett beszámoló bizonyítottan nem felelt meg a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számviteli tv.) 15. § (3) bekezdésében meghatározott valódiság elvének, olyan valótlan adatokat tartalmazott, amelyek akadályát képezték annak, hogy a mérlegből a hitelezők az adós vagyoni helyzetére vonatkozóan hiteles információhoz jussanak, a beszámoló formális letétbe helyezése ellenére a Cstv. 33/A. § (3) bekezdése szerinti vélelem fennállása megállapítható volt a vezető tisztségviselőkkel szemben. A vélelem mellett a felperes igazolta a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének időpontját és a hitelezői igénye teljes kielégítésének megghiúsulását is a felszámolási eljárásból beszerzett okiratokkal. A vagyonsökkenés bekövetkezése a II. és III. rendű alperesek vonatkozásában sem volt megállapítható a 2011. évi beszámolóban szereplő – bizonyítottan valótlan – adatok mellett, illetve mert a szakértői véleményből kitűnően a Cs. s.r.l. céggel kötött ügylet – bár fiktív volt – az adósnál vagyonsökkenést nem eredményezett, hiszen az ügyletben szereplő árut a rendelkezésre álló adatok szerint ténylegesen nem szállították le. Nem lehetett megállapítani az adós 2009. és 2010. évre vonatkozó mérlegadatai alapján sem vagyonsökkenést, mivel az eszközök értéke 2009-ről 2010-re nem csökkent, hanem nőtt. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulatra kereset azonban a II. és III. rendű alperessel szemben a vélelem fennállására figyelemmel megalapozott volt, a II. és III. rendű alperes a felelősség alóli mentesüléseket eredményező körülmények fennállását nem bizonyították.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[17] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését az I. rendű alperesre vonatkozó részében kérte, és kérte elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetének helytadó döntés meghozatalát, másodlagosan az első- vagy a másodfokú bíróság utasítását új eljárásra és új határozat hozatalára.

[18] Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a támadott részében a Cstv. 33/A. §-ába, 31. §-ába, a Számviteli tv. 4. §-ába, 15. §-ába, 88. § (6) bekezdésébe, 7. számú mellékletébe, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 41. § (1) és (3) bekezdésébe, 30. §-ába, 21. § (1) bekezdésébe, a 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 25. §-ába és a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Könyvvizsgálói tv.) 61-65. §-aiba ütközően jogszabálysértő.

[19] A perben kirendelt szakértői vélemény, annak kiegészítése és a szakértő írásbeli és tárgyaláson tett szóbeli nyilatkozatai alapján kiemelte többek között a 2011. évi éves beszámoló hiányosságait, valótlanságát, a fiktív ügyletet, az ügyvezetés átadás-átvételének

hiányosságát, a házi pénztár nyilvántartás és leltár hiányát, a beszámolók és az alapjául szolgáló iratok eltérését és a 2010. december 31. és 2013. március 27. közötti időszakra feltárt 736.501.000 forintos vagyonsökkenést. Állította, hogy megállapítható a II. és III. rendű alperesekkel egyetemlegesen az I. rendű alperes felelőssége is, akinek 2012. április 2-a és 2012. december 10-e között fennálló, lemondással megszüntetett tisztségére esett a 2011. évi valótlan beszámoló 2012. május 31-i közzététele. A beszámoló közzététele ügyvezetői hatáskörbe tartozott a Gt. 26. § (1) bekezdése szerint. Ha pedig az I. rendű alperes abban nem működött közre, mulasztása alapozza meg a felelősségét.

[20] Álláspontja szerint a 2011. évi mérleg szakértői vélemény által feltárt hiányosságai miatt a Cstv. 33/A. § (3) bekezdésében írt vélelem alkalmazható volt az ügyben az I. rendű alperessel szemben is. Megállapítható egyúttal, hogy az I. rendű alperes az őt terhelő, a Cstv. 31. § (1) bekezdés a)-d) pontjaiban írt kötelezettségének sem tett eleget, amely kötelezettségek lemondásától függetlenül terhelték. Amennyiben pedig a lemondás a kötelezettségek alól mentesítő körülmény, a lemondás ténye alapozza meg az I. rendű alperes felelősségét a Cstv. 33/A. §-a szerint.

[21] Hangsúlyozta, hogy az I. rendű, II. rendű és III. rendű alperesek közti ügyvezetőváltáskor, 2012. április 2-án iratátadás-átvétel nem történt, ami nem felel meg az ügyvezetőtől elvárható gondos eljárásnak. A szakvélemény aggálytalan megállapítása szerint a román céggel kötött 210.531.000 forint értékű eszközre vonatkozó ügylet fiktív, így a vagyonsökkenés megállapítható. Az I. rendű alperes a házipénztár kezeléséről ellentmondásosan nyilatkozott, a cash flow folyamatos nyomon követésében jelentkező ügyvezetői kötelezettségének és az őt terhelő iratátadási kötelezettségek sem tett eleget. Az I. rendű alperes ismerte a cég pénzügyeit ahhoz, hogy a hitelezői érdekek elsődlegessége alapján tudja vezetni a céget, iratokat azonban nem vett át. Észlelte, hogy 2012. augusztusára a 60-70.000.000 forintos házipénztár helyett szeptember elején csak 1.500.000 forint a házipénztárban, leltár nem készült, készlettel, értékével nem lehetett tisztában. A román céggel kötött több százmilliós kintlévőség kapcsán szerződést, szállítólevelet nem látott, mégis úgy nyilatkozott, hogy teljesen életszerű, hogy egy többszázmilliós ügylet esetén néha érkezik valamilyen beazonosíthatatlan készpénzbefizetés, a feltételeiről nincs fogalma, sem a tartozás keletkezésének körülményeiről, lejártáról és intézkedést sem tesz a román céggel szemben a követelés behajtására. A felperes hitelezői igénye visszaigazolt mértéke szerint 130.363.173 forint volt, a felszámolási eljárás befejezésével 759.029.405 forint tartozás maradt fedezetlen. Az I. rendű alperes ügyvezetése alatt növekedett a felperes felé az adós lejárt tartozása 498.985 euró, illetve 498.983 euró összeghez képest a felszámolási eljárásban visszaigazoltak szerint 573.156,23 euróra. Mivel az I. rendű alperes az ügyvezetése alatt sem ismerkedett meg a társaság pénzügyi helyzetével, fogalmilag kizárt a hitelezői érdekek elsődlegessége szerinti eljárás, amivel sérült a Gt. 30. § (2) és (3) bekezdése; ennek ellenére folytatta az adós gazdasági tevékenységét és a felperestől további árukat rendelt.

[22] A bizonyítási teher kapcsán a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 164. § (1) bekezdésén túl a Kúria Gfv.30.188/2020/4. számú határozatára utalt, és állította, igazolta az egyébként nem is vitatott adósi vagyonsökkenést, a hitelezői követelések kielégítésének megghiúsulását. Az I. rendű alperes ezzel szemben nem támasztotta alá, hogy a hitelezői érdekek elsődlegessége szerint járt el, illetve hogy nem a magatartásával okozati összefüggésben hiúsult meg a hitelezői követelés kielégítése, és hogy nem történt vagyonsökkenés.

[23] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban fenntartására irányult. Egyetértett a jogerős ítélet indokaival.

A Kúria döntése és jogi indokai

[24] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelemmel meghatározott keretek között vizsgálta, és a felülvizsgálati kérelemmel támadott – az elsőfokú ítéletnek az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasító rendelkezését helybenhagyó – részében, a felperes által megjelölt okból nem találta jogszabálysértőnek.

[25] Leszögezi a Kúria a Cstv. 33/A. §-ával kapcsolatban, hogy az ott intézményesített vezetői felelősség – a Gt. 30. § (3) bekezdésében foglalt utaló szabályhoz kapcsolódóan – kártérítési jellegű felelősségátviteli szabály.

[26] Jelen ügyben a felszámolás alá került gazdálkodó szervezet vezetője felelősségének megállapításához szükséges feltételek közül a másodfokon eljáró bíróság három törvényi tényállási elem vizsgálatával is arra jutott, hogy alakulásuk az adott ügyben kizárta az I. rendű alperes vezetői felelősségének megállapítását: ide tartozott a vagyonsökkenés hiánya, az okozati összefüggés hiánya, harmadikként pedig – bár az ítélet kifejezetten eszerint nem nevezte meg, de szövegesen ebben a körben is indokolt –, hogy az I. rendű alperes sikerrel mentette ki a felelősségét. Ebből következően a felülvizsgálati kérelemnek ahhoz, hogy eredményre vezessen, valamennyi indokot megalapozottan kellett támadnia az rPp. 272. § (1) és (2) bekezdéséből, 275. § (3) és (4) bekezdéséből következően.

[27] Kiemeli még a Kúria, hogy a Cstv. 33/A. §-a keretében a (3) bekezdésben nevesített vélelem, amelyet a törvény az éves beszámoló közzététele, letétbe helyezése, illetve a felszámolás elrendelésével teljesítendő külön beszámolókészítési, irat- és vagyonátadási, valamint tájékoztatási kötelezettség [Cstv. 31. § (1) bekezdés a)-d) pontok] elmulasztásához kapcsol, nem önálló felelősségalapító szabály, hanem csupán bizonyítást könnyítő rendelkezés. A vélelemhez vezető körülmény – a törvényhelyen kiemelt mulasztás – igazolása révén a vélelmezett tényállási elem (a hitelezői érdekek sérelme) – amely az általános szabályok szerint a felperes bizonyítási kötelezettségébe tartozna – a továbbiakban nem igényel külön bizonyítást a perben.

[28] Jelen ügyben az elsőfokon eljáró bíróság – a vélelemtől és mikénti alakulásától függetlenül – teljeskörű bizonyítási eljárást folytatott le: a Cstv. 33/A. §-a szerint releváns valamennyi tényállási elemre kiterjedő bizonyítás eredménye nem igazolt az adós vagyonában csökkenést [Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pont], amely az I. rendű alperes ügyvezetői feladatai ellátásával lett volna összefüggésbe hozható. A felülvizsgálati kérelem álláspontjától eltérően aggálytalan szakértői vélemény tisztázta a perben, hogy – az áruszállítás teljesítése nélkül – nem járt vagyonsökkenéssel a romániai céggel könyveléstechnikai okból kötött fiktív ügylet sem, amelytől ellenkezőt – tényleges árumozgást és adósi teljesítést – a felperes sem igazolt és lényegében a felülvizsgálati kérelmében nem is állított.

[29] Az ok-okozati összefüggést illetően a Kúria azt emeli ki, hogy a felperes tett ugyan konkrét tényállításokat és felsorolt az I. rendű alperes részéről a hitelezői érdekekbe ütköző külön eljárásokat a felülvizsgálati kérelmében, azonban egyikből sem következett – különösen nem az ügyvezetői tisztségről való lemondásból – az adós vagyonának csökkenése.

[30] Az I. rendű alperes felelősség alóli kimentését tekintve [Cstv. 33/A. § (3) bekezdés] a Kúria maradéktalanul egyetértett a jogerős ítélet jogi álláspontjával és indokaival.

[31] Amellett, hogy a Kúria több határozatában már kimondta (Gfv.VI.30.093/2021.), nem eredményezi automatikusan a vezető tisztségviselő felelősségének megállapítását a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben történt gazdálkodás, de az sem, ha az így folytatott gazdálkodás eredményeként az adós vagyona megállapíthatóan csökken; a felelősség megállapítására csak a vezető tisztségviselő felróható magatartásának következtében beálló vagyonsökkenés esetén van lehetőség. Jelen ügy sajátossága volt, hogy az I. rendű alperes perben feltárt ügyvezetői működése egyáltalán nem volt a Cstv. 33/A. §-ában intézményesített felelősségáttörő szabály alá tartozóként és az adott rendelkezés szankciós céljának megfeleltethetően értékelhető. Az I. rendű alperes volt ugyanis az az adós vezető tisztségviselőjeként, aki az ellenkérelemhez mellékelte taggyűlési jegyzőkönyvekben is dokumentáltan feltárta az adós könyvelésének és iratainak előtte addig ismeretlen hiányosságait, majd a társaság gazdasági helyzetének rendezése, könyvelésének és működésének racionalizálása érdekében folyamatosan egyeztetett a tagokkal, a taggyűlést tájékoztatta, döntését kérte, és megbízást adott pénzügyi-számviteli tanácsadó részére, ahogy azt a perben nemcsak S. Sz. V. tanú, de maga a III. rendű alperes is megerősítette. Az I. rendű alperes tisztségéről való lemondást is a helyzet végső kilátástalansága váltotta ki, és nem az, hogy a társaságot a hitelezői érdekek figyelmen kívül hagyásával magára hagyja (2012. július 27-i, 2012. július 31-i, 2012. augusztus 22-i, 2012. szeptember 3-i, 2012. október 26-i, 2012. november 12-i taggyűlési jegyzőkönyvek).

[32] Megjegyzi egyúttal a Kúria, hogy az előzőek szerint levont következtetés az ügyben eljáró bíróságok részéről egyebekben bizonyítékértékelő munkájuk eredménye volt, amelyet a felülvizsgálati kérelem az rPp. vonatkozó 206. §-ának megsértésére hivatkozással nem is támadott. A felülvizsgálati eljárás rPp. 272. § (2) bekezdéséből és 275. § (2) bekezdéséből következő korlátai a bizonyítékok felülmérlegelését kizárták.

[33] A korábban részletezettek egyben szükségtelenné tették a felülvizsgálati kérelem további hivatkozásai, vagyis a vélelemnek és ahhoz kapcsolódóan a Cstv., a Gt., a Ctv., a Számviteli tv. és a Könyvvizsgáló tv. megjelölt rendelkezéseinek vizsgálatát.

[34] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[35] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelem alapján a felperes az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az I. rendű alperes jogi képviselétével felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései, 4/A. §-a szerint a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban, áfával növelt összegben meghatározott ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségét, valamint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 59. § (1) bekezdése, 74. § (3) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint az illetékfeljegyzési jogára tekintettel le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

[36] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

A határozat elvi tartalma:

Felszámolás alá került gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője – akár az általános szabályok szerint, akár vélelem alkalmazásával irányul a kereset a felelőssége megállapítására – kimentheti a felelősségét, ha bizonyítja, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve intézkedéseinek kezdeményezése érdekében. Ilyennek fogadható el, ha a vezető tisztségviselő tisztsége elvállalása után feltárja az adós könyvelésének és iratainak előtte korábban ismeretlen hiányosságait, és a társaság gazdasági helyzete mielőbbi rendezésére, könyvelése és működése racionalizálására folyamatosan egyeztet a tagokkal, a taggyűlés döntését kezdeményezi.

Alkalmazott jogszabályok és joggyakorlat:

a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 33/A- § (1), (3) bekezdés;

Kúria Gfv.VI.30.093/2021.

Budapest, 2022. október 18.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelélül: